

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. c)
Istorie

Test 2

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

I. TÉTEL

(30 punct)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. „Azért, hogy megakadályozza az «idősebbek» párton belüli felemelkedését, Ceaușescu bevezette a «tagok forgásának» elvét, mely egyszerűen azt jelentette, hogy nem tette lehetővé senki számára azt, hogy «megvesse a lábát» az általa betöltött tisztségben. [...] Ceaușescu megváltoztatta a Román Kommunista Párt alapszabályzatát, a Kongresszusra ruházván a főtitkár megválasztásának hatáskörét, így az már nem a Központi Bizottság, hanem a párt főtitkára lett. Ennek a demokratikus álcába öltöztetett intézkedésnek következtében a párton belül ő lett az egyetlen elmozdíthatatlan személy: [N. Ceaușescut] nem a Központi Bizottság vagy a Politikai Bűró, hanem a Kongresszus választotta meg.

A «Nicolae Ceaușescu korszak» [...] arcultata 1971 után kezd körvonalazódni. [...] Úgy a belpolitika, mint a külpolitika teljes egészében a főtitkár [N. Ceaușescu] irányításával történt, egy olyan feszült légkörben, melyhez, amint a rendszer nehézségekbe ütközött, még hozzáadódott a végrehajtók azon félelme is, hogy magukra vonhatják a vezető haragját. [...]

Ha a párton belüli bürokrácia volt Ceaușescu rendszerének egyik tartóoszlopa, akkor a másik a Securitate volt. Anélkül, hogy a rendszer masszív megtorlásokhoz folyamodott volna, [...] a Securitate segítségével olyan félelemmel és gyanakvással teli légkört alakított ki, mely végső soron bénítóvá is vált”.

(F. Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*)

B. „1968-ban Bukarest nemcsak visszautasítja a Csehszlovákia elleni invázióban való részvételt, hanem Ceaușescu nyíltan és vehemensen el is ítéli a Varsói Szerződés katonai tettét (Szovjetunió, Lengyelország, Német Demokratikus Köztársaság, Bulgária és Magyarország). Ezzel a lépésével a román kommunista vezető felvállalta annak a veszélyét, hogy a Prutnál lévő szovjet csapatok akár az országát is előzönlík. [...] [1968] szeptember 4-én a Nagy Nemzetgyűlés elfogadja a hazafias gárdák létrehozásának törvényét. Románia, ezen cselekedetei ellenére, nem volt független Moszkvától, de, a «szocialista» államok közül, ő állott a legtávolabb tőle. Ezt a Nyugat jó szemmel nézte és bátorította is. Másfelől, ezek a függetlenedési lépések különösebben Moszkvát sem zavarták, mivel Románia belpolitikai téren továbbra is megőrizte a Kreml által bevezetett intézményi rendszert. [...] A szovjetek, jogosan, jóval érzékenyebbek voltak a Csehszlovákiában és Lengyelországban végbemenő belső változásokra, melyek «veszélyeztethették a kommunizmus általános érdekeit». Romániában ezeket az érdekeket semmi sem veszélyeztette. [...]

1971 után hozott intézkedések sora Romániát egy elnöki rendszer felé vezette, melyet [...] 1974-ben be is vezettek, amikor I. Gh. Maurert eltávolították a kormány éléről és Ceaușescut választották meg az újonnan létre hozott köztársasági elnöki tisztségbe. Egy olyan rendszer, amely a «vezető» személyi kultuszán alapszik, szellemiségében, pompájában és megnyilvánulásaiban az észak-koreai mintához áll közelebb.”

(I. Bulei, *O istorie a românilor*)

A források alapján válaszoljatok az alábbi követelményekre:

1. Nevezzétek meg az **A** szövegben említett politikai alakulatot. **2 pont**
2. Pontosítsatok, a **B** szövegből, egy információt az 1968-as eseményekre vonatkozóan. **2 pont**
3. Említsetek meg egy-egy Nicolae Ceaușescu által betöltött politikai tisztséget az **A**, valamint a **B** forrásból. **6 pont**
4. Írjátok a vizsgalapra annak a forrásnak megfelelő betűt, amely szerint Románia politikai rendszere hasonlít az észak-koreaihoz. **3 pont**
5. Írjátok a vizsgalapra az **A** forrásból kiemelt két olyan információt, amelyek között ok-okozati összefüggés van, pontosítva mindkét információ szerepét (ok, illetve okozat). **7 pont**
6. Mutassatok be két olyan politikai gyakorlatot, melyeket Romániában a totalitárius rendszer használt a XX. század második felében, másokat, mint amire a fenti források utalnak. **6 pont**
7. Említsetek meg a romániai demokrácia egy jellemzőjét a XX. század utolsó évtizedéből. **4 pont**

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrást:

„Az 1856-os *Párizsi Szerződésben*, amely a krími háborút zárta le, a hatalmak [...] Moldvát és Havasalföldet közös védnökségük alá helyezték [...], másodsorban elismerték a románok azon jogát, hogy ők is beleszólhassanak a kormányzási forma megállapításába. A románok nagy része, élve ezzel a felajánlott lehetőséggel, egyértelműen kifejezte egyesülési és függetlenségi szándékát, melyre a hatalmak (az Osztrák Birodalom és az Oszmán Birodalom ellenszenvé ellenére) az 1858-ban elfogadott *Párizsi Konvenciókkal* válaszoltak. Ez a dokumentum, mely a Fejedelemségek alaptörvényeként szolgált, leszögezte hogyan kell a románok a továbbiakban kormányozzanak. [...]

A *Párizsi Egyezmény* a románok számára jelentős kiábrándulásra adott okot: egyetlen szóban sem utalt a Fejedelemségek Egyesülésére. [...] 1859 elején, a *Párizsi Egyezmény* nyújtotta lehetőséggel élve, azaz, hogy maguk dönthetnek vezetőjükéről, mindkét Fejedelemségben ugyan azt a személyt választották meg uralkodónak. Beleegyezve az elkerülhetetlenbe [...] a hatalmak hallgatólagosan elfogadták a tényleket, 1861-ben pedig Alexandru Ioan Cuza ténylegesen is megvalósította a Fejedelemségek adminisztratív egyesítését. [...]

Rövid uralkodása alatt (1859-1866), Cuza [...] <Romániának> [...] modern politikai és gazdasági intézményeket adott. [...] Türelmetlenül várva, hogy alapvető reformjait életbe léptethesse, 1864 májusában Cuza feloszlatta az ellenszegülő gyűlést, mivel ez nem fogadta el törvényhozói programjának legfőbb pontjait: a választási törvényt és a földtörvényt. Alig két hét múlva, Cuza, az új rendszerének legitimizálása céljából, népszavazás alá bocsátott egy új alkotmányt, a *Statutumot*.”

(K. Hitchins, *România 1866-1947*)

A forrás alapján válaszoljatok az alábbi követelményekre:

1. Nevezetek meg a forrásban említett uralkodót. **2 pont**
2. Pontosítsátok a századot, amelyre az adott forrás eseményei vonatkoznak. **2 pont**
3. Nevezétek meg, az adott forrás alapján, az 1858-as dokumentumot és annak egy jellemzőjét. **6 pont**
4. Említetek meg, az adott forrás alapján, a *Párizsi Szerződésre* vonatkozó két információt. **6 pont**
5. Alkossatok, az adott forrásból kiindulva, egy véleményt az uralkodó szerepéről a modern román állam megszervezésében és támasszátok alá a fenti forrásból vett két információval. **10 pont**
6. Érveljete egy megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, amely szerint a modern román állam a XX. század első két évtizedében a nemzeti céljainak megvalósítása irányában halad. (Pontozzák a megfelelő történelmi tény bemutatását, valamint az ok okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használatát.) **4 pont**

III. TÉTEL

(30 pont)

Írjatok egy megközelítőleg két oldalas esszét a helyi autonómiák és a központi intézmények a román térségben a IX-XVIII. századokban, figyelembe véve a következőket:

- pontosítsatok egy helyi autonómiát a IX-XI. századi román térségből és említsétek meg ennek két jellemzőjét;
- mutassatok be egy központi intézményt, melyet a román térségben hoztak létre a XII-XIV. században;
- említsétek meg a központi intézményekre vonatkozó két történelmi eseményt a XVI. századból;
- fogalmazzatok meg egy véleményt a XVIII. század eleji román térségbeli egy központi intézmény fejlődésére vonatkozóan és támasszátok ezt alá egy történelmi érveléssel.

Figyelem! Pontozódik a megfelelő történelmi nyelvezet használata, az esszé felépítése, az ok-okozati összefüggések kiemelése, a történelmi érv kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, az ok okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használata), a történelmi események megfelelő időrendi/logikai sorrendjének, valamint a terjedelmi követelményeknek a betartása is.